T.C.
MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ

LASTİKSİZ MOKASEN MODELİ

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1 3
1. STANDART FORM 3
1.1. Dil Altı Lastiksiz Mokasen Ayakkabı 3
1.1.1. Tanımı 3
1.1.2. Model Ölçüleri ve Çizimi 4
1.1.3. Kalıp Dış Yüzünden İç Yüze Model Çizgilerine Aktarma 10
1.2. Standart Form Yapma Tekniği 11
1.2.1. Dış Form 12
1.2.2. İç Form 12
1.2.3. Ara Form 13
1.2.4. Standart Form 13
UYGULAMA FAALİYETİ 14
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 16
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2 19
2. YÜZ ISTAMPALARI 19
2.1. Kampre 19
2.2. Istampalar 19
2.2.1. Yüz 20
2.2.2. Ayna Dil 21
2.2.3. Yaka Kıyılık 22
2.2.4. Kuşak (Atkı) 22
2.2.5. Kuşak Havuzu (Süsü) 23
2.2.6. Fileto 24
UYGULAMA FAALİYETİ 25
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 27
ÖĞRENME FAALİYETİ- 3 29
3. ASTAR ISTAMPALARI 29
3.1. Standart Formda Astar Şekli ve Ölçüleri 29
3.2. Astar Istampalarını Çıkarma Tekniği 31
3.2.1. Yüz Astarı 31
3.2.2. Gamba Astarı 32
3.2.3. Dil Astarı 33
3.2.4. Çoraplık Astarı 34
UYGULAMA FAALİYETİ 35
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 36
MODÜL DEĞERLENDİRME 38
CEVAP ANAHTARLARI 42
KAYNAKÇA 44

AÇIKLAMALAR

KOD	**542TGD296**
ALAN	**Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Ayakkabı Modelistliği**
MODÜLÜN ADI	**Lastiksiz Mokasen Modeli**
MODÜLÜN TANIMI	Lastiksiz mokasen modeli ayakkabının ıstampalarının çıkartılması ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Lastiksiz mokasen modeli çıkarmak
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Gerekli ortam sağlandığında, lastiksiz mokasen modelinin ıstampalarını tekniğine uygun olarak çıkartabileceksiniz. **Amaçlar** **1.** Plakaları kesebileceksiniz. **2.** Tekniğine uygun lastiksiz mokasen modeli ayakkabının kalıp üzerine modelini çizip standart formunu hazırlayabileceksiniz. **3.** Yüz ıstampalarını çıkartabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	**Ortam** Sınıf, atölye, işletme **Donanım** Modele uygun kalıp, çelik cetvel, mezura, pergel, rulet, model bandı, kesim lastiği, kesim bıçağı, kurşun kalemler, silgi, kalemtıraş, karton, masat, üçgen eğe, pistole, ökçe merdiveni, açıölçer, faks kâğıdı, internet, model kitapları, çevre, katalog
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her faaliyet sonrasında o faaliyetle ilgili değerlendirme soruları ile kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda uygulanacak ölçme araçları ile modül uygulamalarında kazandığınız bilgi ve beceriler ölçülerek değerlendirilecektir

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Ayakkabılar, bildiğiniz gibi fiziksel gereksinimlerden ortaya çıkmıştır. Kuzeyde Amerikan yerlileri soğuktan korunmak için avladıkları hayvanların derilerini ayaklarına sararak ayakkabının atası olarak tanımlanan ilk mokaseni kullanmıştır. Bu ayakkabı halen Amerika' da bir müzede sergilenmektedir.

İlkçağlardan beri yaşantımızın vazgeçilemezi olan ayakkabı dünya kültüründe yerini aldığı gibi Türk kültüründe de büyük önem taşımaktadır. Birçok atasözü, deyimler şiirler, fıkralar, bilmeceler, maniler ve türkülerde yerini almıştır.Türk dilinde ayakkabı anlamında kullanılan en eski sözcük 'edik' tir.'Yalın ayak başı kabak, pabucu dama atılmak, pabuç bırakmamak, sağlam ayakkabı olmamak, şeytana pabucu ters giydirmek, iki ayağını bir pabuca sokmak gibi daha pek çok örnek vardır.

Anadolu yaşantısında eve ve camiye ayakkabı ile girilmez. Eve gelen misafirlerin ayakkabı burunları kapıya doğru çevrilir, ölen kişilerin ayakkabıları yoksullara dağıtılır. Anadolu da evlenmek isteyen delikanlı babasının ayakkabılarını çivi ile yere çakar, yürümesi geciken çocuklara ayakkabı içinden su içirtilir, çok ağlayan çocukların ağlamamaları için ağzına ayakkabı ile hafifçe üç kez vurulur, bebek patiği uğurlu sayılır ve nazar değmemesi için kapı üstlerine asılır, tersine dönmüş ayakkabı iyi sayılmaz, rüyada ayakkabı giymek sıkıntıya girilecek şeklinde yorumlanır.

Türk insanının ayakkabıya bakış açısı ile ilgili yukarıda verilen örnekler daha da uzatılabilir. Hayatımızda önemli bir yere sahip ayakkabılarımızın modelini çıkartırken de gereken ilgi ve dikkati göstermeliyiz. Aşağıda verilen resme benzer lastiksiz mokasen modeli çalışacaksınız.

Bu modül dil altı lastiksiz mokasen modelinin ıstampalarını çıkarmayı içermektedir. Modülün içindeki işlemleri başarı ile tamamladığınızda modelin çıkarma yöntemini öğrenerek uygulayabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Lastiksiz mokasen modelinin standart formunu tekniğine uygun yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Bu yılın dilaltı lastiksiz mokasen model çeşitlerini araştırarak katalog hazırlayınız ve sınıfta sunumunu yapınız
- Araştırma için ayakkabı ile ilgili katalog, model kitapları, satış mağazaları ve İnternetten arama motorlarını kullanabilirsiniz.

1. STANDART FORM

1.1. Dil Altı Lastiksiz Mokasen Ayakkabı

1.1.1. Tanımı

Mokasen; yumuşak, topuksuz, esnek, tabanı ayağın çevresini ve parmakları kapatacak şekilde büzgülü dikişle U biçimindeki sayayla birleşir şeklinde açıklanmaktadır. Kuzey Amerika yerlilerinin geleneksel ayakkabısı olan mokasen 20. yüzyılın ikinci yarısında yaygın kullanılmaya başlanmış ve modelleri çeşitlenmiştir. Ülkemizde mokasen denildiğinde Rok (saya yüzünün milo başlarına kadar taban altına dönmesi) tarzı anlaşılmakta ve ayakkabılar bu yöntemle üretilmektedir. Ancak bu modül düz monte (yapıştırma) tekniğinde hazırlanacaktır.

Ayna ve dil çoğunlukla tek parça çalışıldığı gibi kuşaklı modellerde ayrı olarak da çalışılmaktadır. Yüz üzerinde kuşak çeşitli şekillerde olabilir veya metal aksesuarlarla süslenebilir. Ağız çevresinde kıyılık genişliği model ve kullanılan deriye bağlı olarak değişebilir.

Ayna-dil yüze çeşitli tekniklerde el veya makine saracı ile dikilmiş, kuşaklı veya kuşaksız, ağız kısmında çoğunlukla yaka kıyılık bulunan, dil altında bant şeklinde lastik bulunmayan ayakkabılara dil altı lastiksiz mokasen modeli denilmektedir.

Resim 1.1 ve 1.2’ de lastiksiz mokasen modelleri görülmektedir.

Resim 1.1: Kuşaksız dil altı mokasen ayakkabı

Resim 1.2: Kuşaklı dil altı mokasen ayakkabı

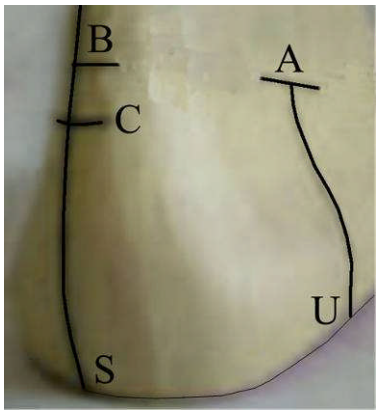
1.1.2. Model Ölçüleri ve Çizimi

Standart form hazırlarken, model çizgilerini doğru ve sağlıklı çizebilmemiz için bize yol gösteren ölçülere uygun, temel çizgileri çizmemiz gerekir. Çizimde ölçüler mm olarak alınmıştır. Ölçüsü verilen noktalar, harflerle simgelenmiş ve açılımları verilmiştir. Bu nedenle aşağıda verilen harfleri ve açılımlarını dikkatle inceleyiniz.

SKB: Standart kalıp boyu (Uzunluğu)
V: Yüz orta noktası (1/3 SKB)
M: Milo başı
T: Burun uç noktası
C: Fort noktası (1/5 SKB)
S-U: Topuk (ökçe) oturma noktası (1/4 SKB)
B: Arka yüksekliği (C noktasından yukarı 10 mm ilave edilmelidir.)
U-A: Ağız yüksekliği (1/5 SKB)

Mokasen ayakkabılarda önemli noktalardan birisi kalıptır. Mokasen modelin kalıpları alçak ökçeli, burun yüksek ve hafif köşeli olduğu gibi modaya göre oval veya yuvarlak da olabilir.

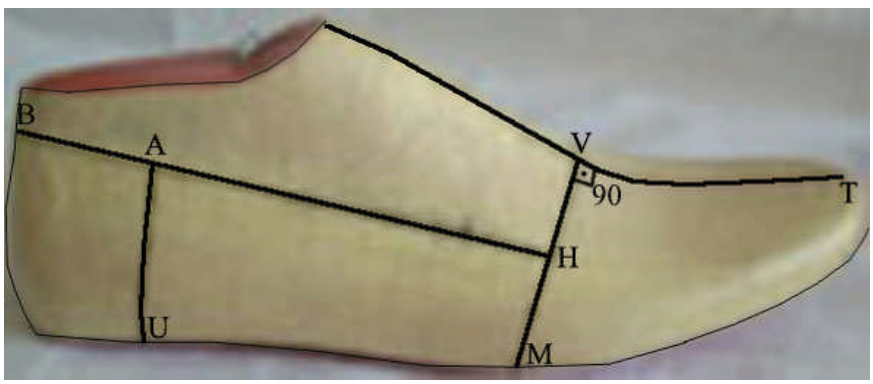
Çalışmaya erkek dilaltı lastiksiz mokasen modeli için seçilen kalıbın dış ve iç yüzeyini bantlamakla başlayınız. Yukarıda ve Profil Çıkarma modülünde verilen bilgiler doğrultusunda; kalıp ön ve arka ortasını çiziniz, fort (konturpuan C) noktasını, arka yüksekliğini (B), topuk oturma (S-U) ve ağız yüksekliğini (A) resim 1.3’ teki gibi işaretleyiniz.

Resim 1.3: Kalıp arka temel çizgileri

Yüz ortasını (V noktası) ve iç – dış milo başlarını (M) işaretleyerek dış ve iç yüzde tarak çizginizi 90º açı ile çiziniz. Tarak çizgisinin dış yüzde ½' sini (H) bulunuz. Aynı işlemi iç yüzde de yapınız (H¹ noktası) Bu noktalar ile arka yüksekliğini (B) mezura ile Resim 1.4' te olduğu gibi birleştiriniz. Bu çizgi aynı zamanda sizin ağız çizginiz olacaktır.

Doğru ve sağlıklı model yapabilmeniz için Resim 1.3 ve 1.4'te gösterilen model başlangıç (temel) çizgilerini dikkatle incelemeniz gereklidir.

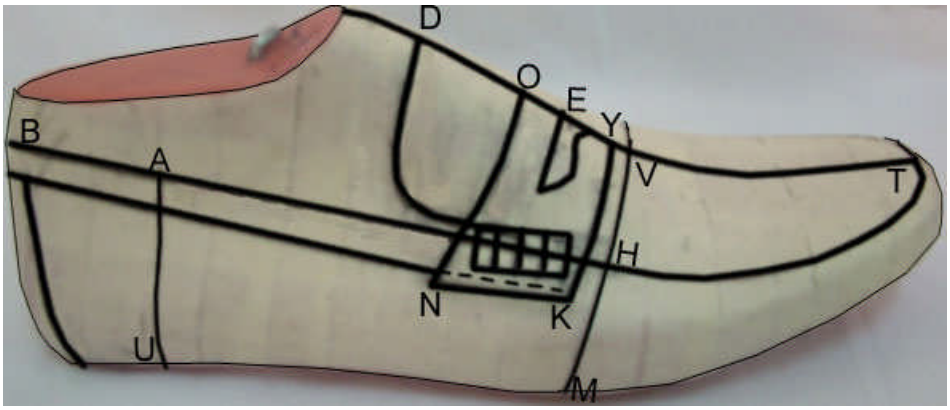

Resim 1.4: Kalıp üzerinde temel çizgiler

Model çizgileri kalıp üzerine adım adım sırasıyla; ayna, kıyılık, dil, kuşak ve fileto çizilecektir. Modelde; ağız, kıyılık ve ayna kalıbın her iki yüzeyine çizilecektir. Dil ve kuşak çizgileri dış yüze çizildikten sonra iç yüzeye kopyalanarak aktarılacaktır.

Model 41 numara merdane mokasen kalıbına çalışılmış, model ölçüleri de mm olarak verilmiş yaklaşık ölçülerdir. Kalıp özelliğine göre verilen ölçüler bir miktar değişebilir.

Model çizgilerinizi rahatlıkla çalışabilmeniz için Resim 1.5' te modelin şekli çizilmiştir. Lütfen dikkatle inceleyiniz .

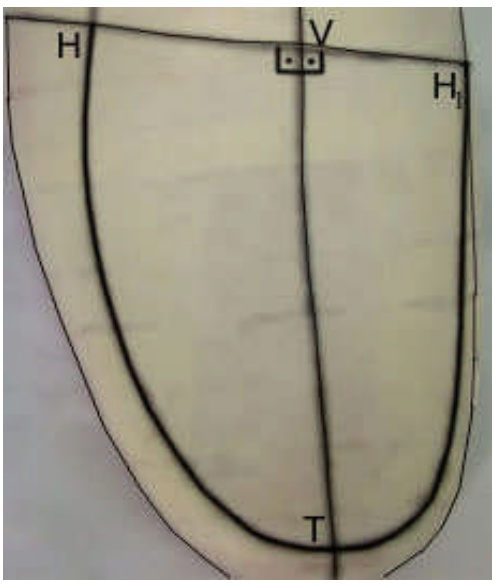

Resim 1.5: Model çizgileri

- **Ayna Çizimi**

Kalıp yüz şekliniz aynanın şeklini belirleyecektir. Ayna çizerken ince deri ile çalışılacaksa burun (T noktası) dan yukarı 4 mm, kalın deri ile çalışılacak ise 2 mm yukarı işaretlenir. Kalıp iç ve dış yanlarından ise 2 mm üzeri işaretlenir.

Bu noktalar göz önünde tutularak dış ve iç yüzeyde burundan başlayarak tarak çizgisinin ½' si olan H ve H¹ noktalarına kadar resim 1.6' daki gibi ayna şeklini çiziniz.

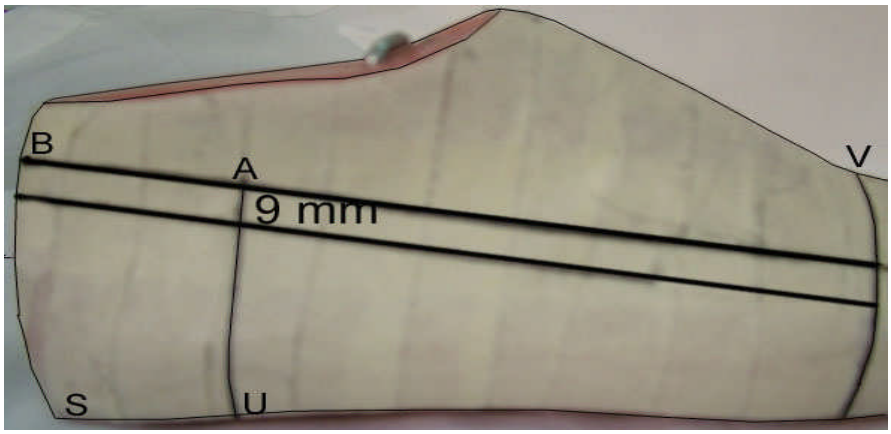

Resim 1.6: Ayna çizimi

➢ **Ayna Çizimi**

B noktasının 9 mm altından başlayarak ağız çizgisine paralel, tarak çizgisine kadar kıyılık çizgisini mezura veya esnek cetvel ile çiziniz.

Kıyılık genişliği gerece ve modelistin görüşüne göre değişiklik gösterir (Bk. Resim 1.7)

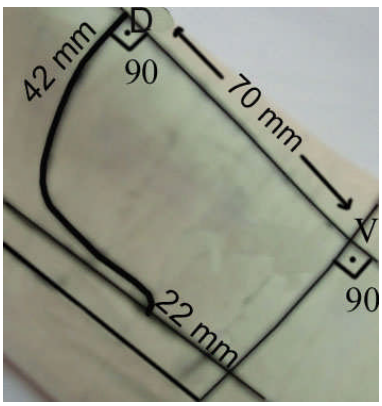

Resim 1.7: Kıyılık çizimi

➢ **Dil Çizimi**

V noktasının 70 mm üzerini (D noktası) işaretleyiniz. D dilin tepe noktasıdır. Kalıp ön orta hattında dış yüzeyde 90º açı ile başlayarak 42-45 mm genişliğe gelene dek çiziniz.

Bu noktadan itibaren çizginizi yuvarlatarak döndürünüz ve tarak çizgisinin 22-23 mm gerisinde ağız çizgisine birleştiriniz (Bk. Resim 1.8) .

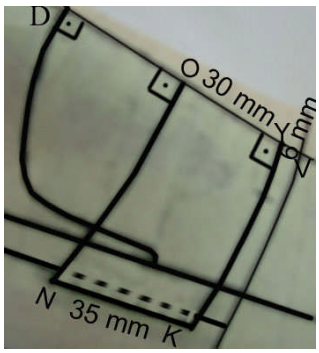

Resim 1.8: Dil çizimi

➢ **Kuşak (atkı, bant) Çizimi**

V noktasından yukarı (Y noktası) 6 mm işaretleyiniz ve tarak çizgisine paralel 90º açı ile (Y-K) kuşak altını çiziniz.

Y noktasından yukarı 30 mm işaretleyiniz ve kuşak alt çizgisine paralel (O-N) kuşak üst çizgisini 90º açı ile kıyılığın birkaç mm altına kadar 35 mm genişliğinde çiziniz ve alt uçları (N-K) birleştiriniz (Bk . Resim 1.9) .

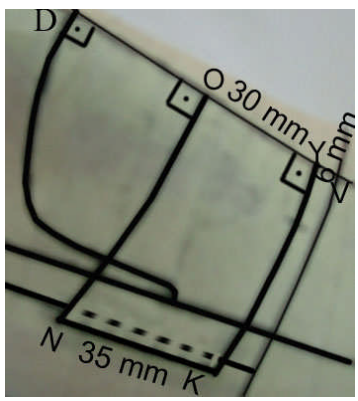
Resim 1.9: Kuşak çizimi

➢ **Kuşak Havuzu (süsü) Çizimi**

Yüz orta çizgisinde kuşak genişliğinin ½ ‘ sini 15 mm (E noktası) işaretleyiniz.

E noktasının birkaç mm altından ve birkaç mm üstünden başlayarak 30 mm uzunluğunda resim 1.10 ‘ daki gibi havuz çizimini yapınız.

Havuz çizimi ölçü ve şekli, modelistin estetik görüşüne göre değişiklik gösterebilir (Bk. Resim 1.10) .

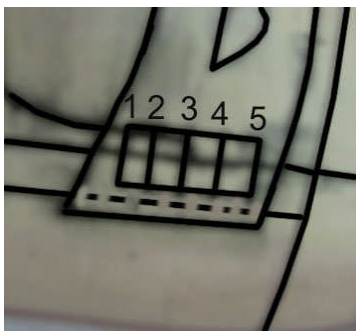

Resim 1.10: Kuşak havuzu (süsü) çizimi

➢ **Ponteriz İşaretleri**

Kuşak üzerinde ağız çizgisinin 4-5 mm üzerine 4 mm aralıklarla 5 adet ponteriz deliklerini işaretleyiniz. Aynı işlemi ağız çizgisinin 4-5 mm altında da tekrarlayınız ve işaretleri çizerek birleştirebilirsiniz.

Yüz, kuşak ve ayna elemanı ponteriz dikişi ile güçlenerek açılmalar önlenecektir(Bk. Resim 1.11) .

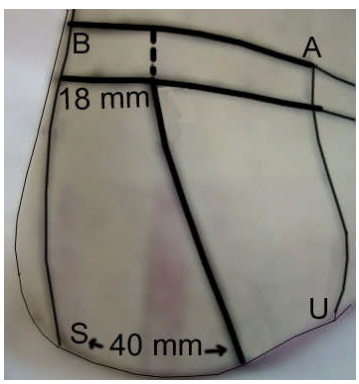
Resim 1.11: Ponteriz işaretleri

➢ **Fileto Çizimi**

Arka orta çizgisinin (B noktası) 17 - 18 mm ilerisinden başlayarak S noktasının 38-40 mm ilerisinde bitecek şekilde resim 1.12 ‘ deki gibi fileto çizgisini çiziniz

.

Filetonun kıyılık çizgisinin altında kalan kısmı kesik çizgilerle gösterilmiştir.

Resim 1.12: Fileto çizimi

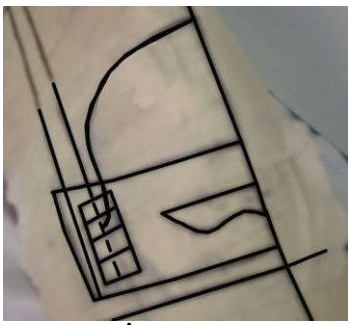
1.1.3. Kalıp Dış Yüzünden İç Yüze Model Çizgilerine Aktarma

- Kalıp ön orta hattı, tarak çizgisi, kalıp dış yüzünde dil, kuşak, kuşak havuzu, ponteriz çizgilerini üzerine yapılacak bantlamada seçilebilmesi için kalem ile koyulaştırınız.
- Bu bölümün üzerini kalıbı bantlarken kullandığınız teknikle (bantları üst üste yapıştırarak) maskeleyiniz (Bk. Resim 1.13) .

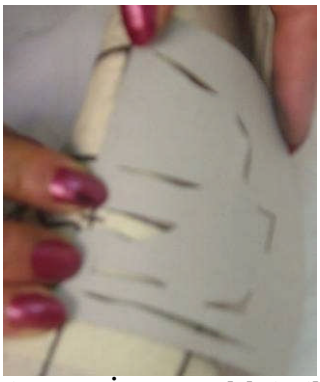
Resim 1.13: Dış yüzün bantlanması

- İlk paragrafta sözü edilen çizgi ve işaretleri resim 1.14 ‘ teki gibi çiziniz ve maskeyi sökerek karton üzerine esnetmeden yapıştırınız.

Resim 1.14: İç yüz model çizgileri

- Elde ettiğiniz şablonu ön ortasından ve tarak çizgisinden keserek model çizgilerine kanal açınız.
- Ters çevirerek yüz orta hattını kalıp üzerinde yüz orta hattına dil noktasından ve şablonun yüz ortasını kalıp üzerinde yüz ortasına üst üste getirerek model çizgilerinizi resim 1. 15’ teki gibi aktarınız.

Resim 1.15: İç yüz model çizgileri

- Şablonu kaldırınız ve resim 1.16’ daki gibi kesik çizgileri birleştiriniz.

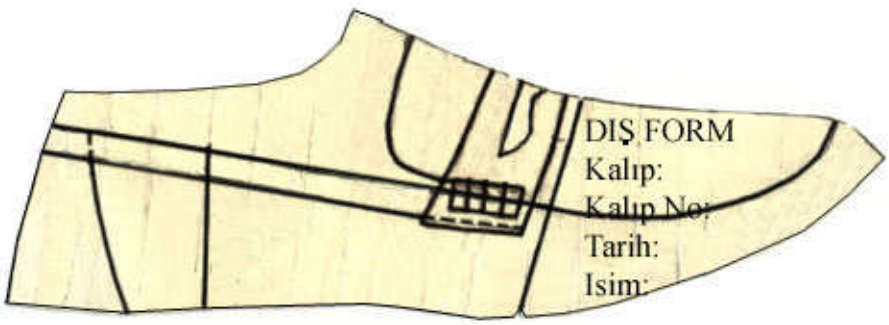
Resim 1.16: İç yüz model çizgileri

1.2. Standart Form Yapma Tekniği

Standart form hazırlayabilmek için kalıbın dış yüzeyi ve iç yüzeyi kartona aktarıldıktan sonra ortalaması alınarak ara form hazırlanacaktır. Ara form üzerinden standart form çıkarılacaktır. Dış form, iç form, ara form, standart form ve ıstampalarınızın üzerine; modelin adı, kalıbın model numarası, kalıp ayak numarası, modelin hazırlanma tarihi ve isminiz yazılmalıdır.

1.2.1. Dış Form

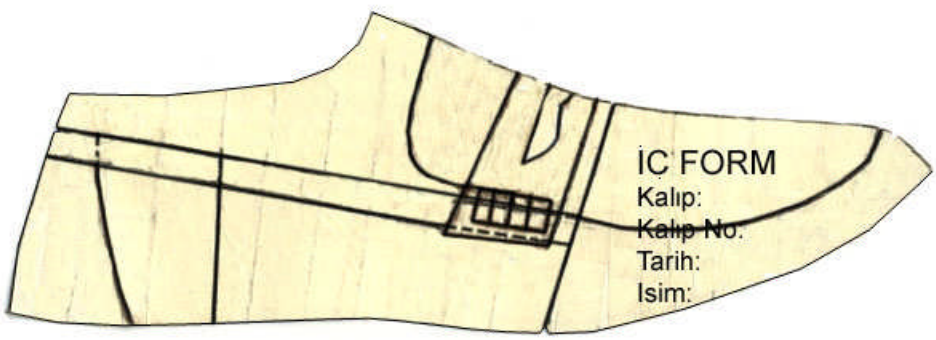
Bant, kalıp ön ve arka ortalarından kesilir. Bant kalıbın dış yüzünde önden bantlanmaya başlandı ise önden, arkadan bantlanmaya başlandı ise arkadan başlanarak sökülür. Profil Çıkarma modülünde anlatıldığı gibi karton hazırlanır ve dış yüz kartona yapıştırılır, çevresinden kesilir. Yüz ortası, milo başı ve arka yüksekliğine çentik açılır. Bıçağın tersi ile model çizgileri genişletilir (Bk. Resim 1.17) .

Resim 1.17: Dış form

1.2.2. İç Form

Dış form ters çevrilerek kartona çizilir. Yüz ön orta noktası, ön hat ve arka yüksekliği takip edilerek iç form kartona yapıştırılır. Bant etrafından kesilerek çıkartılır. Model çizgilerine kanallar ve gerekli yerlere çentikler açılır. Profil Çıkarma modülüne bakınız (Bk. Resim 1.18) .

Resim 1.18: İç form

1.2.3. Ara Form

Dış form ve iç form üst üste çizilir. Dış ve iç formdan model çizgileri kaydırılmadan aktarılır. Arada oluşan farklılıklar farklı renkte kalem ile ortalanır. Ortalanan çizgilerden kesilerek ara form oluşturulmuş olur. Profil Çıkarma modülüne bakınız.

Ayna ve monte kısmının kesinlikle ortalaması alınmaz. Kuşak ve dil çizgilerinde ve ponteriz işaretinde alınabilir. Karton çevresinden kesilir. Model çizgilerine kanal açılır. Yüz orta noktası ve arka yüksekliğine çentik açılır (Bk. Resim 1.19) .

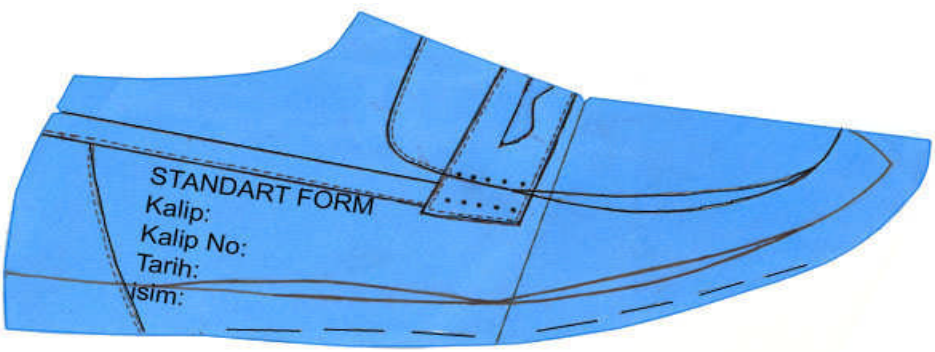
Resim 1.19: Ara form

1.2.4. Standart Form

Ara form da tekrar karton üzerine çizilir. Ara formdan model çizgileri aktarılır ve kanal açılır. Yüz ortası ile burun noktaları arasına katlama çizgisi cetvelle çizilir.Yüz ortasına ve arka yüksekliğine çentik açılır. Form üzerine dikiş ve ponteriz işaretleri çizilir.

Burunda 14 mm, milo başı civarına 17-18 mm ve ökçe oturma kısmına 20 mm monte payı verildikten sonra kesilir. Istampalar bu form üzerinden çıkartılacaktır.

Profil Çıkarma ve Maskaretsiz Molyer modüllerini hatırlayınız (Bk. Resim 1.20).

Resim 1.20: Standart form

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Kalıbı bantlayınız.	➢ Profil Çıkarma modülünde anlatıldığı gibi, kalıbın dış ve iç yüzeyini bantlayınız.
➢ Kalıp üzerinde temel nokta ve çizgileri işaretleyiniz.	➢ Kalıp ön orta ve arka orta hattını çiziniz. ➢ Fort noktası, yüz orta noktası, milo başları, ökçe oturma noktasını ve ağız yüksekliğini işaretleyiniz. ➢ Bulunan noktalardan gerekli birleştirmeleri yapınız. ➢ İç ve dış yüzde tarak çizgisinin ½' sini bulunuz. ➢ Arka yüksekliği ile tarak çizgisinin ½' sini birleştiriniz. Bu çizginin ağız çizgisi olarak da kullanılacağını unutmayınız.
➢ Modeli kalıp üzerine çiziniz.	➢ Temel noktalardan yararlanarak verilen ölçülere göre modeli kalıp üzerine çiziniz. ➢ Kalıp ön orta hattı ile birleşen çizgilerinizde 90º açı olmasına dikkat ediniz. ➢ Kalıpta dış yüz model çizgilerini iç yüze aktarırken kalıp ön orta hattını ve yüz ortasını üst üste getirmeye dikkat ediniz.
➢ Bandı kartona (dış ve iç form) yapıştırınız.	➢ Kalıp üzerinden dış formu kartona aktarırken burun kısmının bozulmamasına ve bandın kırışmamasına dikkat ediniz. ➢ Model çizgilerini aktarmayı unutmayınız. ➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi dış formu çıkartınız V, M ve B noktalarına çentik açınız. Tersinden kartona çiziniz. ➢ Dış formun çentiklerine göre iç formu yerleştiriniz ve model çizgilerini aktarınız. ➢ Model çizgilerine küçük kesikler açınız. Bıçağın tersi ile kesikleri genişletiniz. Çevresinden keserek yüz ortası, milo başı ve arka yüksekliği çentiklerini açınız.
➢ Düzeltme ve averajlarını (ortalama) veriniz.	➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi iç ve dış formun ortalamasını farklı renkte kalem ile alınız. ➢ İç ve dış formun model çizgilerini aktarınız. Ayna çizgilerinde kesinlikle ortalama almayınız. ➢ Diğer model çizgilerinin gerekiyorsa ortalamasını aldıktan sonra kanal açınız. ➢ Ara formu çevresinden kesiniz ve kartona

	çiziniz. Model çizgilerini aktarıp küçük kesikler açınız. ➢ Bıçağın tersi ile kesikleri genişletiniz. ➢ Standart formu hazırlamak için başka bir kartona ara formu çiziniz ve model çizgilerini aktararak kanallar açınız.
➢ Monte payını veriniz.	➢ Öğrenme faaliyetinde açıklandığı gibi buruna 14 mm, tarak bölümüne 17-18 mm ve arkaya 20 mm pay veriniz. ➢ Pergel kullanınız.
➢ Standart formu kesiniz.	➢ Bıçağınızı bileyiniz. ➢ Yuvarlak çizgilerde bıçağınızı dik tutunuz.
➢ Model bilgilerini form üzerine yazınız.	➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi formun ismi, numarası, kalıp numarası, o günkü tarih (gün, ay, yıl) ve isim ile soy isminizi yazınız.
➢ Standart formu kontrol ediniz.	➢ Tüm ıstampa parçalarının çıkarılabilmesine uygun olduğundan emin olunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Objektif Test (Ölçme Soruları)

Aşağıdaki soruların cevaplarını, 'Doğru' veya 'Yanlış' olarak değerlendiriniz.

1. ( ) Kalıbın iç ve dış yüzeyinde temel nokta ve çizgiler oluşturulmalıdır.
2. ( ) Ara form standart form üzerinden oluşturulur.
3. ( ) Ayna ve saraç dikişi mokasen modelin en belirgin özelliğidir.
4. ( ) Mokasen ayakkabılarda genellikle esnek taban kullanılır.
5. ( ) Merdane kalıpta arka yüksekliği fort noktasının 10 mm altından işaretlenir.
6. ( ) Yüz orta noktası standart kalıp boyunun 1/3' üdür.
7. ( ) Kalıp yüzünün şekli, aynanın şeklini belirler.
8. ( ) Kalıp ön orta hattından başlayan çizgilerde 60º açı olması gerekir.

DEĞERLENDİRME

Objektif testteki cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları, faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

UYGULAMALI TEST

	Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
1.	Modelinize uygun kalıbı seçtiniz mi?		
2.	Kalıbı tekniğine uygun bantladınız mı?		
3.	Ön orta ve arka orta çizgilerini hatasız çizdiniz mi?		
4.	Kalıp üzerinde temel işaretleri ölçülere göre belirlediniz mi? Birleştirmeleri yaptınız mı?		
5.	Kalıp üzerinde işaretlenen noktaları doğru birleştirdiniz mi?		
6.	Kalıp iç ve dış yüzünde tarak çizgisinin ½' sini işaretlediniz mi?		
7.	Tarak çizgisinin 1/2' si ile arka yüksekliğini mezura ile birleştirerek ağız çizgisini oluşturdunuz mu?		
8.	Kalıp yüz biçimine uyarak ayna şeklini çizdiniz mi?		
9.	Kıyılık çizgisini ağıza paralel 9-10 mm genişliğinde çizdiniz mi?		
10.	Dil çizginizi V noktasının 70 mm üzerinden 90º açı ile başlatarak 42-45 mm genişliğinde çizdiniz mi?		
11.	Kuşak ve kuşak süsünü ölçülere uygun çizdiniz mi?		
12.	Ponterizi kuşak üzerinde 10 delik ile işaretlediniz mi?		
13.	Filetoyu ölçülere uygun çizdiniz mi?		
14.	Dış yüz model çizgilerini aktarmak için dil ve kuşak kısmını bantladınız mı?		
15.	Dış yüzden iç yüze model çizgilerinizi yüz ortası ve ön orta çizgisini kesiştirerek hatasız aktardınız mı?		
16.	İç yüze aktardığınız çizgileri bozmadan tamamladınız mı?		
17.	Dış formu hatasız çıkarttınız mı?		
18.	İç formu hatasız çıkarttınız mı?		
19.	Ara formu hatasız çıkarttınız mı?		
20.	Standart formu hatasız çıkarttınız mı?		
21.	Standart forma model çizgilerinizi doğru aktararak küçük kesikler açtınız mı?		
22.	Standart forma ölçülere uygun monte payı verdiniz mi?		
23.	Formlar üzerine tanımlama bilgilerini eksiksiz yazdınız mı?		
24.	Standart formu kestiniz mi?		
25.	Standart formu istenilen niteliklere göre yaptınız mı?		
26.	Zamanı iyi kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsinin “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz, diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Lastiksiz mokasen modelinin yüz ıstampalarını tekniğine uygun çıkarabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Lastiksiz mokasen modellerinde ayna ve yüz elemanlarının birleşme tekniklerini araştırınız.
- Lastiksiz mokasen modellerinde kullanılan kıyılık ve süsleme tekniklerini araştırınız.

2. YÜZ ISTAMPALARI

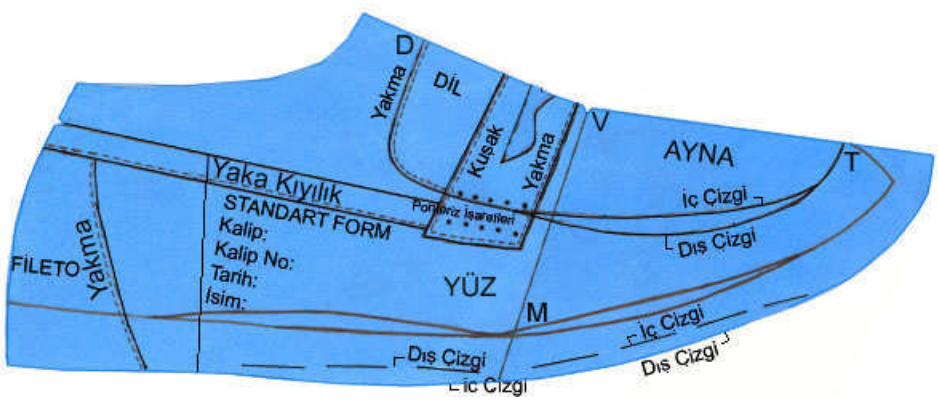
2.1. Kampre

Ayna-dil ıstampasında kampre verilmektedir. Modülde kalıp kontrpiye biçimine göre bir seferde verilmiştir.

2.2. Istampalar

Dilaltı lastiksiz mokasen modelinin sayasını; yüz, ayna-dil, kıyılık ve fileto ıstampaları oluşturmaktadır.

Bunun için aşağıda verilen resmi inceleyiniz. Istampalar, verilen bu resme ve aşağıda verilen bilgilere uygun olarak çıkartılmalıdır (Bk. Resim 2.1) .

Resim 2.1: Standart form

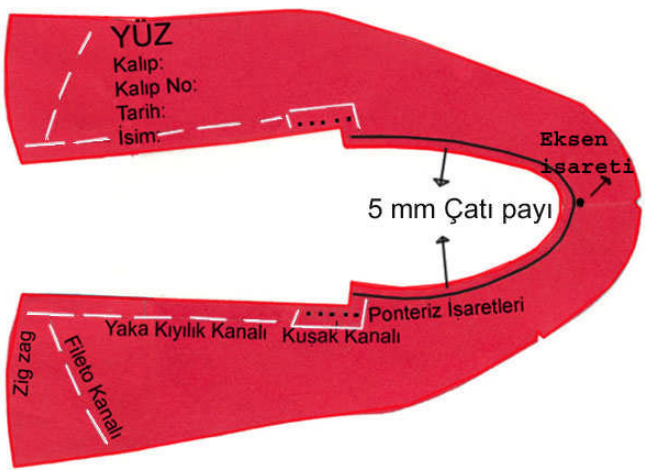
2.2.1. Yüz

- Kartonun katlı kenarına standart formun yüz ön ortası ile burun uç kısmı sıfırlanarak yerleştirilir. Ayna iç ve dış çizgileri, ağız, kıyılık ve fileto çizgisi çizilir.
- Arka kavis ve monte iç-dış çizgileri çizilir ve ponteriz işaretleri şekil 2.1' deki gibi aktarılır.

Şekil 2.1: Yüz ıstampasını çıkartma

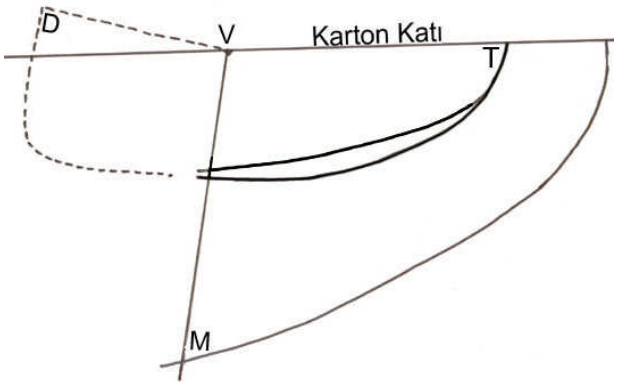
- Standart form kaldırılır ve çizgiler tamamlanarak düzeltilir. Ayna kısmına 5 mm çatı payı verilir, iç-dış ayna, tarak ve kamara farklarına göre ıstampa çevresinden kesilir.
- Ponteriz işaretleri ve orta eksen noktası bıçağın tersi ile delinir, fileto ve kıyılık çizgisine kanal açılır.
- Burun ve yön çentiği açılır ve tanımlama bilgileri yazılır (Bk. Resim 2. 2) .

Resim 2.2: Yüz ıstampası

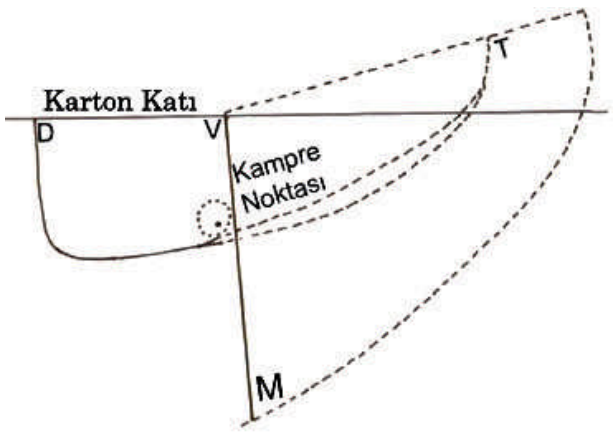
2.2.2. Ayna Dil

- Standart form katlı kartona burun (T) noktasından yüz ortasına (V noktası) kadar sıfırlanarak yerleştirilir.
- Ayna iç ve dış çizgileri, tarak çizgisini 3-5 mm geçinceye kadar çizilir (Bk. Şekil 2.2) .

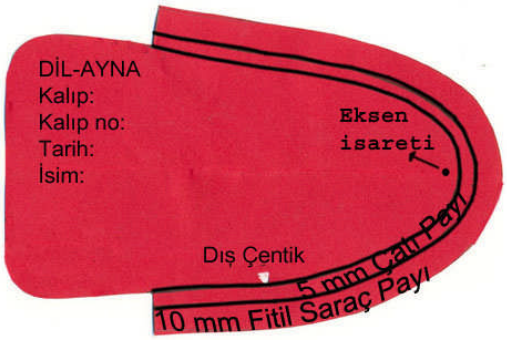
Şekil 2.2: Kampre 1.aşama

- Şekil 2.3'te görüldüğü gibi dil çizgisinin içinde tarak çizgisinin 3-5 mm gerisine bıçağın tersi batırılarak standart form döndürülür ve katlı kartona dil tepe (D) noktası ile ile yüz ortası (V noktaları) sıfırlanır.
- Dil çizgisi çizilir. Ponteriz işaretleri bıçağın tersi ile delinerek aktarılır (Bk. Şekil 2. 3) .

Şekil 2.3: Kampre 2.aşama

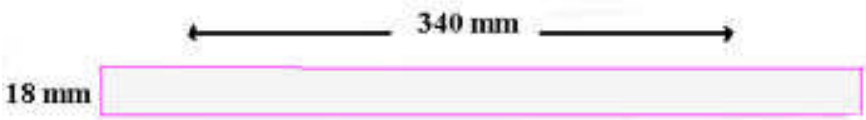
- Standart form kaldırılır ve çizgiler tamamlanarak düzeltilir. Istampa iç ve dış çizgilerine dikkat edilerek çevresine 5 mm çatı ve 10 mm fitil saraç payı verilir ve kesilir.
- Yön çentiği açılır. Burunda orta eksen noktası delinerek işaretlenir. Tanımlama bilgileri yazılır (Bk. Resim 2.3) .

Resim 2.3: Ayna dil

2.2.3. Yaka Kıyılık

- Kıyılık uzunluğu standart form üzerinde ölçüldükten (170 mm) sonra iç kısmın uzunluğu da düşünülerek 2 ile çarpılır ve gerçek uzunluğu bulunur.170 x 2 = 340 mm olarak belirlenir.
- Kıyılık genişliği 9 mm verilmiştir. Kıyılığın iç kenara döneceği hesaplanarak 9 x 2 = 18 mm bulunur.
- Tek kat kartona şekil 2.4' deki gibi 340 mm uzunluğunda 18 mm genişliğinde cetvel ile kıyılık çizilir.

Şekil 2.4: Kıyılık çizimi

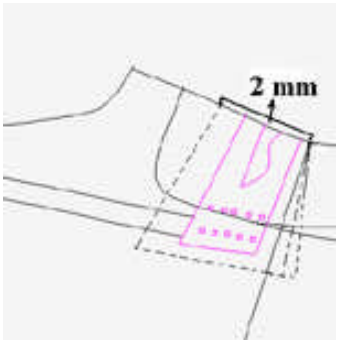
- Resim 2. 4' te olduğu gibi ıstampa çevresinden kesilir.

Resim 2.4: Yaka kıyılık

2.2.4. Kuşak (Atkı)

- Standart formun kuşak çizgileri, deri kalınlığı için katlı kartonun 2 mm gerisinden yerleştirilir. Kuşak ve kuşak havuzu çizgileri çizilir ve ponteriz işaretleri şekil 2. 5' deki gibi aktarılır.

Şekil 2.5: Kuşak çizimi

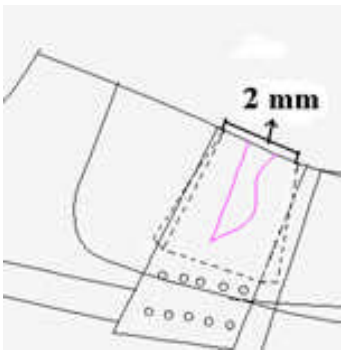
- Standart form kaldırılır, çizgiler düzeltilir ve ponteriz işaretleri delinir.

Resim 2.5: Kuşak

2.2.5. Kuşak Havuzu (Süsü)

- Standart formun kuşak havuzu çizgileri kuşak ıstampasındaki gibi katlı kartonun 2 mm gerisinden yerleştirilir ve Şekil 2. 6 da ki gibi çizilir.

Şekil 2.6: Kuşak havuzu (süsü)çizimi

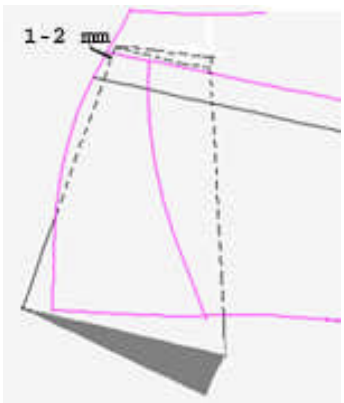
- Standart form kaldırılır ve çizgiler düzeltildikten sonra çevresine 5 mm bindirme payı verilerek ıstampa resim 2.6 ‘daki gibi kesilir.

Resim 2.6: Kuşak havuzu (süsü)

2.2.6. Fileto

- Standart formun arka yüksekliği katlanmış kartondan 1-2 mm dışarı çıkartılarak monte payının biraz üzerine kadar yerleştirilir.
- Ağız çizgisinden başlanarak fileto kenarı ve monte çizgisi şekil 2.7' deki gibi çizilir ve standart form kaldırılır.

Şekil 2.7: Fileto çizimi

- Ağız ve fileto kenarına 2 mm deri kalınlığı, arka ortasına 1,5 mm çatı payı verilir ve ıstampa resim 2. 7'dteki gibi çevresinden kesilerek tanımlama bilgileri yazılır.

Resim 2.7: Fileto ıstampası

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Kartonları hazırlayınız.	➢ Kıyılık dışında tüm ıstampalar için katlanmış karton hazırlayınız. ➢ Kartonun mat yüzünü kullanınız.
➢ Yüz parçalarını standart formdan kartonlara kopya ediniz.	➢ Standart formdan yüz, ayna-dil ve fileto parçalarını katlı kartona öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi kopya ediniz. ➢ Fileto ıstampasını öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi katlanmış kartonun 1-2 mm gerisinden yerleştirerek çiziniz ve arka ortasına 1,5 mm çatı, ağız ve kenara 2 mm deri kalınlığı için pay vermeyi unutmayınız. ➢ Ayna ıstampasını çıkartırken dikkatli ve sabırlı olunuz. ➢ Ayna ıstampasında kamprenin doğruluğunu anlayabilmek için standart formda ve ıstampada dilin tepe noktası ile burunda aynanın başlangıç noktaları arasını mezura ile ölçerek kontrol ediniz. Ayna ıstampasında ölçünün biraz fazla çıkması doğaldır. ➢ Ponteriz noktalarını yüz, kuşak ve ayna ıstampasında işaretlemeyi unutmayınız. ➢ Kuşak ve kuşak havuzu ıstampaları için standart formu katlı kartonun 2 mm gerisinden yerleştirmeye dikkat ediniz. ➢ İnce ve sert uçlu kalem kullanınız.
➢ Düzeltmeleri yapınız.	➢ Ağız ve diğer düz çizgilerde cetvel kullanınız. ➢ Ponteriz noktalarını delmeyi unutmayınız. ➢ Ayna çizgilerini düzeltirken daha dikkatli olunuz.
➢ Yüz ıstampalarına paylarını veriniz.	➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi ıstampaların ilgili kısımlarına ilgili payları veriniz.
➢ Yüz ıstampalarını kesiniz.	➢ Bıçağınızın keskin olmasına ve düzgün kesim yapmaya özen gösteriniz. ➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi burun, yön ve bindirme çentiklerini, bindirme paylarına kanal açmayı unutmayınız. ➢ Yüz ve ayna ıstampasında yüz orta eksenini delerek işaretlemeyi unutmayınız. Eksen

	çentikleri regola işleminde parçaların kaymasını önler. ➢ Ayna ıstampasında ve monte kenarında iç ve dış farkına dikkat ediniz.
➢ Yüz ıstampalarını kontrol ederek ıstampa bilgilerini yazınız (Resim 2.8) . **Resim 2.8: Istampaların kâğıt ile kontrolü**	➢ Standart form üzerinde yüz ıstampalarını paylarına dikkat ederek üs üste yerleştiriniz. Eksiklik veya bozukluk varsa ıstampalarınızı düzeltiniz. ➢ Istampaların ilgili yerlerinde paylarını ‘mm’ olarak gösteriniz. ➢ Tanımlama bilgilerini yazmayı ihmal etmeyiniz. ➢ Gova ve Maskaretsiz Molyer Modelleri modülünde anlatıldığı gibi faks kâğıdı ile yüz ıstampalarınızın kontrolünü yapabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Objektif Test (Ölçme Soruları)

Aşağıdaki soruların cevaplarını, 'Doğru' veya 'Yanlış' olarak değerlendiriniz.

1. ( ) Ayna ıstampasında iç ve dış çizgiler belirlenirse yüz ıstampasında ayna çizgilerinin iç ve dış olarak çalışılması gereksizdir.
2. ( ) Kampre; yüz ıstampasına bir seferde verilmiştir.
3. ( ) Kuşak ıstampasının çevresine 5 mm bindirme payı verilmiştir.
4. ( ) Kuşak ve kuşak havuzu ıstampasına deri kalınlığını karşılamak için kartonun katlı kısmı 2 mm dışarı çıkartılarak pay verilmiş olur.
5. ( ) Kıyılık ıstampasında uzunluğun belirlenebilmesi için dış yüz ağız çevresi ölçülüp 2 ile çarpılır.
6. ( ) Kıyılık ıstampasında genişlik, ölçüldükten sonra 4 ile çarpılarak belirlenir.
7. ( ) Ponteriz işaretlerinin kuşak ıstampasında gösterilmesi gereksizdir. Saya ustası dikerken belirleyebilir.
8. ( ) Fileto ıstampasına deri kalınlığını karşılamak için 2 mm pay verilmiştir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konulara geri dönerek tekrar inceleyiniz. Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

	Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
1.	Yüz ıstampası çıkartırken standart formun burun kısmını katlı kartona sıfırlayarak yerleştirdiniz mi?		
2.	Yüz ıstampasında aynanın geleceği kısma 5 mm çatı payı verdiniz mi?		
3.	Yüz ıstampasında ayna iç-dış, kamara ve tarak farkını doğru verdiniz mi?		
4.	Yüz ıstampasında kuşak, kıyılık ve fileto çizgisini kısa kesikler açarak gösterdiniz mi?		
5.	Yüz ıstampasında burun orta eksenini delerek belirlediniz mi?		
6.	Yüz ıstampasında ponteriz işaretlerini iç ve dış yüzde hatasız gösterdiniz mi?		
7.	Ayna-dil ıstampasına kampreyi hatasız verdiniz mi?		
8.	Ayna-dil ıstampasına 5 mm çatı ve 10 mm fitil saraç payı verdiniz mi?		
9.	Ayna-dil ıstampasında ponterizi hatasız işaretlediniz mi?		
10.	Kuşak ve kuşak havuzu ıstampasını karton katının 2 mm gerisinden hatasız çıkarttınız mı?		
11.	Kuşak havuzu ıstampasının çevresine 5 mm bindirme payı verdiniz mi?		
12.	Kıyılık ıstampasını ölçülere uygun çıkarttınız mı?		
13.	Fileto ıstampasını hatasız çıkarttınız mı?		
14.	Fileto ıstampasına çatı ve deri kalınlık paylarını verdiniz mi?		
15.	Tüm ıstampalarda bindirme paylarına kanal açtınız mı?		
16.	Istampalarda burun, yön ve eksen çentiklerini gösterdiniz mi?		
17.	Istampalar üzerine tanımlama bilgilerini eksiksiz yazdınız mı?		
18.	Istampaların kontrolünü doğru yaptınız mı?		
19.	Yüz ıstampalarını istenilen niteliklere göre çıkarttınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsinin “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz, diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

AMAÇ

Lastiksiz mokasen modeli ayakkabının astar ıstampalarını tekniğine uygun çıkarabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Lastiksiz mokasen modeli için astar ıstampası çıkarma yöntemlerini (astar ıstampalarının kaç ıstampadan oluştuğu, şekli vs.) araştırınız.
- Astar kullanılmasını gerektirmeyen durumları araştırınız ve sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.

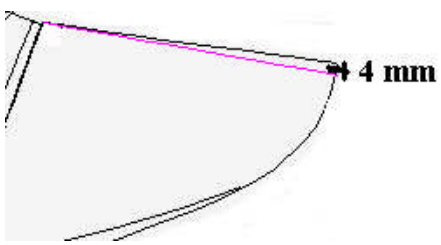
3. ASTAR ISTAMPALARI

Bu modülde astar; dört ayrı ıstampadan oluşacaktır. Bunlar; yüz astarı, gamba astarı, çoraplık astarı ve dil astarıdır. Astar ıstampalarında da tıpkı yüz ıstampalarında olduğu gibi dikiş özellik ve çeşitleri belirlenerek gerekli paylar verilir. Bazı bölümlerinde ise eksiltmeler (kısaltma) yapılır.

3.1. Standart Formda Astar Şekli ve Ölçüleri

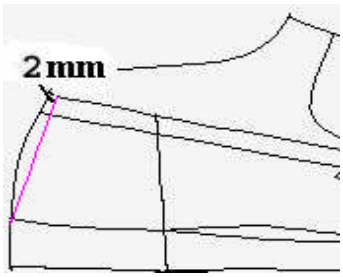
Gamba ve çoraplık astarı, yaka kıyılığın üzerine gelecek ise ara işi payı verilmesi uygun olur. Ancak bu modülde kıyılığın, astar üzerine döndürüleceği düşünülmüştür.

- Astar şekli ve ölçüleri önce standart form üzerinde belirlenerek çizgiler çizilir.
- Burunun 4 mm altından işaret alınarak yüz ortasında sıfırlanarak biten yüz astarı bolluk alma çizgisi Şekil 3. 1 de ki gibi çizilir.

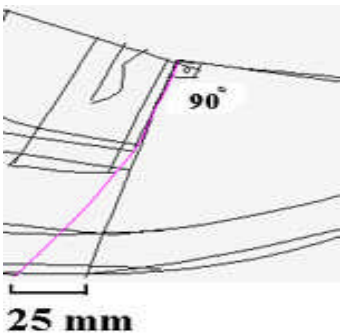
Şekil 3.1: Astar ön bolluk çizgisi

- Arka yüksekliğinin 2 mm gerisinden ve monte çizgisinde sıfırlanarak sonlanan astar arka bolluk alma çizgisi şekil 3. 2' deki gibi çizilir.

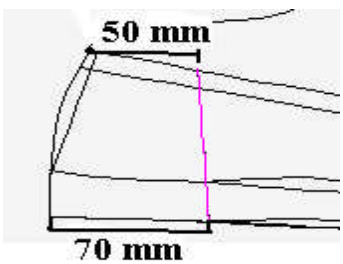
Şekil 3.2: Astar arka bolluk çizgisi

- Yüz ortasında katlama kenarında görüntü bozukluğu olmaması için astar kavisi çizimine yüz orta noktasından 90º açı ile başlanmalıdır ve monte çizgisi üzerinde tarak çizgisinin 25 mm kadar gerisinde sonlanmalıdır. Yüz, dil ve gamba astarı bu çizgiye göre çıkartılacaktır.

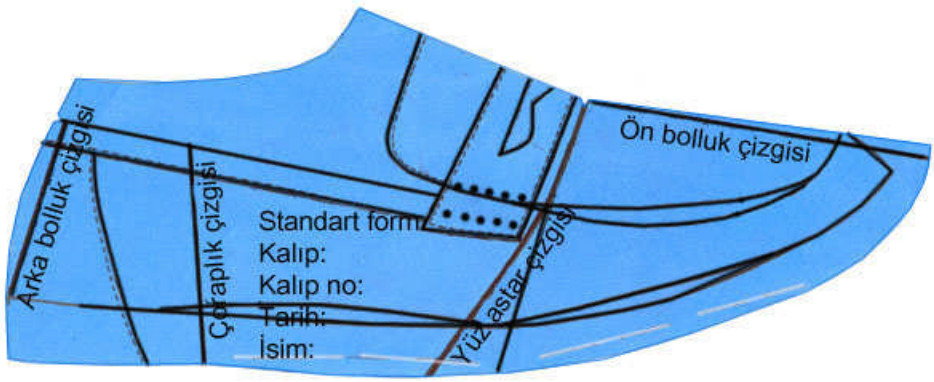
Şekil 3.3: Yüz dil astar çizgisi

- Çoraplık astarı çizebilmek için şekil 3.4' te olduğu gibi arka yüksekliğinin 50 mm ilerisinden başlayan ve arka orta çizgisinin 70 mm ilerisinde biten çizgi cetvelle çizilmelidir. Gova ve Maskaretsiz Molyer modülünü hatırlayınız.

Şekil 3.4: Çoraplık astar çizgisi

Standart form üzerinde astar çizgileri resim 3.1’ de görüldüğü gibi çizildikten sonra ıstampaların çıkartılmasına başlanacaktır.

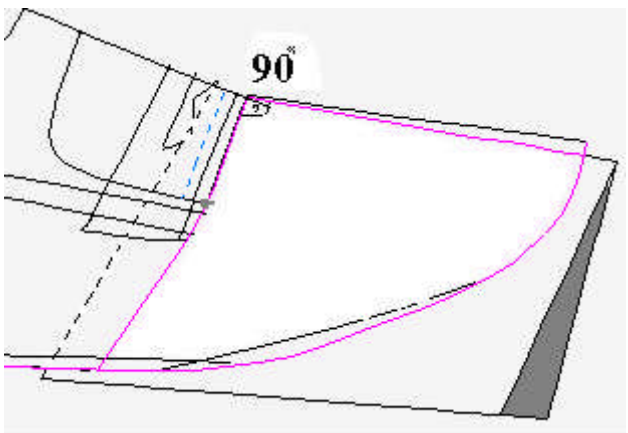
Resim 3.1: Standart formda astar çizgileri

3.2. Astar Istampalarını Çıkarma Tekniği

Gamba ve çoraplık astarı, yaka kıyılığın üzerine gelecek ise ara işi payı verilmesi uygun olur. Ancak bu modülde kıyılığın, astar üzerine döndürüleceği düşünülmüştür.

3.2.1. Yüz Astarı

- Şekil 3.5’ te görüldüğü gibi karton katlama kenarına standart formun yüz ortası ve astar bolluk çizgisi sıfırlanarak yerleştirilir, monte çizgisi çizilir.
- Yüz ortasından 90º açı ile başlayan yüz astar çizgisi rulet veya bıçak ucu ile kartona aktarılır ve standart form kaldırılır, çizgiler düzeltilir.

Şekil 3.5: Yüz astarı çıkarma

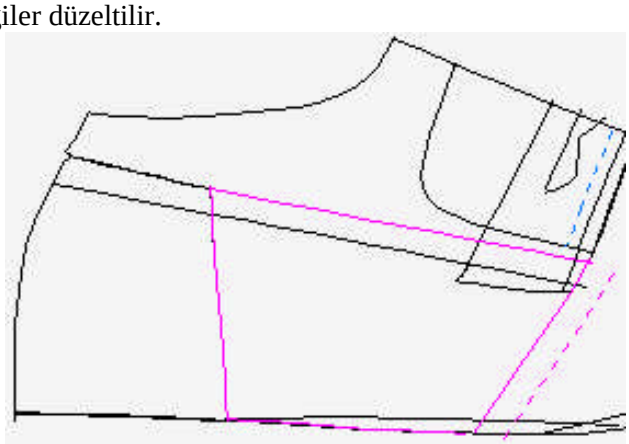
- Şekil 3.5 ve resim 3.2’ deki gibi dil astarının geleceği bölüme 10 mm bindirme payı verilir ve kanal açılır.
- Monte çizgisinde burunun 25- 30 mm gerisinden astar çizgisinin bitmesine 15 mm kalana dek 5 mm kısaltma yapılır. Burun ve yön çentikleri açılarak tanımlama bilgileri yazılır. Gova ve Maskaretsiz Molyer Modeli modüllerini hatırlayınız (Bk. Resim 3.2) .

Resim 3.2: Yüz astarı

3.2.2. Gamba Astarı

- Şekil 3.6’ daki gibi tek kat kartona standart form yerleştirilir. Çoraplık astar çizgisi, ağız, yüz astarı çizgisi ve monte çizgisi çizilir. Standart form kaldırılır ve çizgiler düzeltilir.

Şekil 3.6: Gamba astarı çıkarma

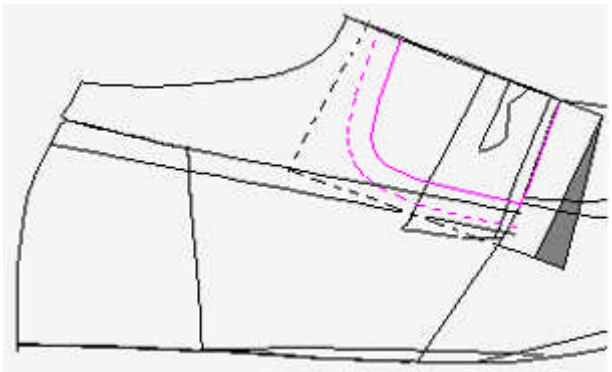
- Yüz astar çizgisine şekil 3.6’ da görüldüğü gibi 10 mm bindirme payı verilir. Bindirme payına kanal açılır. Tanımlama bilgileri yazılır (Bk. Resim 3. 3) .

Resim 3.3: Gamba astarı

3.2.3. Dil Astarı

- Şekil 3.7' deki gibi standart form katlanmış kartona dil üst noktası ve yüz orta noktalarından sıfırlanarak yerleştirilir. Dil çizgisi çevresinden çizilir. Astar çizgisi bıçak veya rulet ile kartona aktarılır. Standart form kaldırılır ve çizgiler düzeltilir.

Şekil 3.7: Dil astarı çıkarma

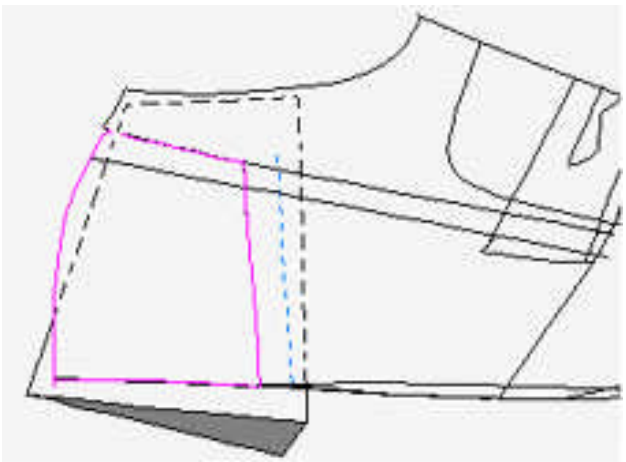
- Şekil 3.7 ve resim 3.4' te görüldüğü gibi dil çevresine 6 mm ara işi payı verilir. Bu pay dil astar çizgisinde sıfırlanır ve ıstampa çevresinden kesilir. Tanımlama bilgileri yazılır (Bk. Resim 3.4)

Resim 3.4: Dil astarı

3.2.4. Çoraplık Astarı

- Şekil 3.8' deki gibi standart form arka bolluk alma çizgisinden sıfırlanarak katlanmış kartona yerleştirilir. Ağız çizgisi ve monte çizgisi çizilir. Çoraplık astar çizgisi aktarılır ve standart form kaldırılır, çizgiler düzeltilir.
- Çoraplık astar çizgisine şekil 3.8 de görüldüğü gibi 10 mm bindirme payı verilir.

Şekil 3.8: Çoraplık astarı çıkarma

- Istampa çevresinden kesilir ve bindirme payına kanal ve bindirme çentikleri açılır.
- Monte çizgisinde çoraplık astar çizgisinin 15 mm gerisinden son noktaya kadar 5 mm kısaltma yapılır. Arkada monte çizgisi kesilir ve tanımlama bilgileri yazılır. Gova ve Maskaretsiz Molyer Modeli modüllerini hatırlayınız (Bk. Resim 3.5) .

Resim 3.5: Çoraplık astarı

UYGULAMA FAALİYETİ

➢ Standart form üzerine astar şeklini çiziniz.	➢ Standart form üzerinde astar ön ve arka bolluk alma, yüz ve çoraplık astarı çizgilerini öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi yapınız.
➢ Kartonları hazırlayınız.	➢ Gamba astarı dışında tüm astar ıstampaları için katlanmış karton hazırlayınız.
➢ Astar şeklini standart formdan kartonlara aktarınız.	➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi ıstampaları çıkartınız. ➢ Standart formu kaydırmamaya özen gösteriniz. ➢ Kartonun mat yüzünü kullanınız. ➢ Rulet kullanınız. ➢ Yüz ortasından başlayan çizgilerde 90º açı olmasına dikkat ediniz.
➢ Düzeltmeleri yapınız.	➢ Çizgi bozukluklarını düzeltiniz. Yüz ve dil astarının orta hattında bozukluk olmamasına dikkat ediniz.
➢ Astar paylarını veriniz.	➢ Gamba ve çoraplık astarı ıstampasına; öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi bindirme payını veriniz. ➢ Dil astarı ıstampasına; ara işi payını veriniz. ➢ Yüz astarı ıstampasında dil gelecek kısma bindirme payı veriniz. ➢ Pergel kullanınız. ➢ Istampaların ilgili yerlerinde paylarını ‘mm’ olarak gösteriniz.
➢ Astar ıstampalarını kesiniz.	➢ Bıçağınızı bileyiniz. ➢ Bindirme paylarına kanal ve çentik açmayı unutmayınız. ➢ Istampalarda burun ve yön çentiklerini açmayı unutmayınız.
➢ Astar ıstampalarını kendi arasında ve yüz ıstampaları ile kontrol ediniz.	➢ Yüz ve dil astarının orta hattında görünüm bozukluğu olmadığına emin olunuz. ➢ Standart form üzerinde paylarına dikkat ederek astar ıstampalarını üst üste yerleştirerek kontrol ediniz. ➢ Daha sonra yüz ıstampaları ile astar ıstampalarını üst üste yerleştirerek kontrolü tekrarlayınız.
➢ Istampa bilgilerini yazınız.	➢ 1. Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi tanımlama bilgilerini yazınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Objektif Test (Ölçme Soruları)

Aşağıdaki soruların cevaplarını, 'Doğru' veya 'Yanlış' olarak değerlendiriniz.

1. ( ) Astar ıstampalarının şeklini her zaman standart form üzerinde göstermek gereksizdir. Yüz ıstampaları üzerinden çıkartılabilir.
2. ( ) Yüz astar ıstampasının ön ortasının şeklinde bozukluk olursa 90º açı ile çizilmemiş anlamına gelir.
3. ( ) Çoraplık astar ıstampasında ağız kısmına 10 mm bindirme payı, gamba ile birleştiği kısma 6 mm çatı payı verilmiştir.
4. ( ) Yüz ıstampasının dil gelecek kısmına 6 mm çatı payı verilmiştir.
5. ( ) Yüz ve gamba astarı çatı dikişi ile birleştirildiği için her iki ıstampaya da 6' şar mm pay verilmiştir.
6. ( ) Astar ıstampaları monte payından kısaltılamadığı durumlarda ağız kısmından kısaltılabilir.
7. ( ) Astar ıstampalarını kendi aralarında kontrol etmek anlamsızdır. Yüz ıstampaları ile kontrol edilmeleri yeterlidir.
8. ( ) Astar ıstampalarında yüz ıstampalarında olduğu gibi burun, yön ve bindirme çentikleri ile bindirme kanalları açılmalıdır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konulara geri dönerek tekrar inceleyiniz. Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

	Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
1.	Standart form üzerinde burun noktasının 4 mm altından başlayarak V noktasında sıfırlanan yüz astar bolluk çizgisini çizdiniz mi?		
2.	Standart form üzerinde B noktasının 2 mm gerisinden monte payına kadar astar arka bolluk alma çizgisini çizdiniz mi?		
3.	Standart form üzerinde ölçüler uygun çoraplık astar çizgisi çizdiniz mi?		
4.	Standart form üzerinde yüz orta noktasından başlayarak monte çizgisinde sonlanan dil ve yüz astar çizgisi çizdiniz mi?		
5.	Yüz astarını katlanmış kartona hatasız çıkarttınız mı?		
6.	Yüz astarında dil kısmına 10 mm bindirme payı verdiniz mi?		
7.	Gamba astarını tek kat kartona hatasız çıkarttınız mı?		
8.	Gamba astarında 10 mm bindirme payı verdiniz mi?		
9.	Dil astarını hatasız çıkarttınız mı?		
10.	Dil astarına 6 mm ara işi payı verdiniz mi?		
11.	Dil astarında ara işi payını dil astarı çizgisinde sıfırladınız mı?		
12.	Çoraplık astarını astar arka bolluk ve çoraplık çizgisinden hatasız çıkarttınız mı?		
13.	Çoraplık astarı ıstampasına 10 mm bindirme payı verdiniz mi?		
14.	Astar ıstampalarında bindirme paylarına kanal ve bindirme çentiği açtınız mı?		
15.	Yüz ve çoraplık astarında burunun 25-30 mm gerisinden başlayarak monte payından 5 mm kısalttınız mı?		
16.	Astar ıstampalarının kontrolünü doğru yaptınız mı?		
17.	Astar ıstampalarına tanımlama bilgilerini eksiksiz yazdınız mı?		
18.	Astar ıstampalarını istenilen nitelikte çıkarttınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsinin “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz, diğer faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Lastiksiz Mokasen Modeli modülü faaliyetleri ve araştırma çalışmaları sonunda; kazandığınız bilgi ve becerileri ölçme soruları ile değerlendiriniz. Bu değerlendirme sonucuna göre bir sonraki modüle geçebilirsiniz.

Objektif Test (Ölçme Soruları)

Aşağıdaki soruları cevaplayarak modül ile kazanmış olduğunuz bilgi ve becerileri değerlendiriniz.

1. Dil altı lastiksiz mokasen modeli ayakkabının tanımı aşağıdakilerden hangisidir?
- **A)** Dağ sporlarında giyilen ayakkabı çeşididir.
- **B)** Bileği saracak şekilde yüksek bir koncu ve yanlarında lastik olan, kuşaklı veya kuşaksız ayakkabı çeşididir.
- **C)** Ayna elemanı bulunan, saraç dikişli, tabanı esnek tüm ayakkabı modelleridir.
- **D)** Aynalı, saraç dikişli, dil kısmının altında lastik bulunmayan kuşaklı veya kuşaksız ayakkabı çeşididir.

2. Aşağıdakilerden hangisi fort noktasının bulunması için kullanılır?
- **A)** Standart kalıp boyunun 1/4'ü
- **B)** Standart kalıp boyunun 1/3'ü
- **C)** Standart kalıp boyunun 3/4'ü
- **D)** Standart kalıp boyunun 1/5'i

3. İnce deri kullanılan bir modelde ayna çizebilmek için kalıp burnundan kaç mm yukarıdan model çizgisi başlatılır?
- **A)** 1 mm
- **B)** 2 mm
- **C)** 4 mm
- **D)** Kalıp burnundan başlatılır, yukarıdan başlatmaya gerek yoktur.

4. Aşağıdakilerden hangisi arka yüksekliği işareti için söylenebilir?
- **A)** Fort noktasının 10 mm altındadır.
- **B)** Modelistin uygun bulduğu noktada belirlenir.
- **C)** Arka yüksekliği ile ağız yüksekliği aynı uzunluktadır.
- **D)** Merdane ayakkabılarda fort noktasının 6 ile 10 mm üzerinde bulunur.

5. Monte sırasında iç tabana (taban astarı) yapışmayı kolaylaştırmak için ıstampalara aşağıdaki uygulamalardan hangisi yapılır?
- **A)** Kamara payı verilir.
- **B)** Istampaların kontrolü yapılır.
- **C)** Astar ıstampalarının alt kenarı kısaltılır.
- **D)** Yüz ıstampalarının alt kenarı kısaltılır.

6. Aşağıdaki ıstampalardan hangilerine ara işi payı verilmiştir?
- **A)** Gamba ve yüz
- **B)** Yüz ve yüz astarı
- **C)** Gamba astarı
- **D)** Dil astarı

7. Aşağıdaki ıstampalardan hangisine zigzag payı verilmiştir?
- **A)** Yüz
- **B)** Yüz astarı
- **C)** Çoraplık astarı
- **D)** Dil astarı

8. Saya dikildikten sonra kesilen pay aşağıdakilerden hangisidir?
- **A)** Ara işi payı.
- **B)** Zig zag payı
- **C)** Bindirme payı
- **D)** Kıvırma payı.

9. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
- **A)** Kıvırma paylarına kanal açılır.
- **B)** Bindirme payları saya dikildikten sonra kesilir.
- **C)** Yüz parçalarına ara işi payı verilir.
- **D)** Zig zag payları astar ve yüz ıstampalarında kullanılır.

10. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?
- **A)** Ponteriz işaretinin ayna-dil ıstampası üzerinde gösterilmesi yeterlidir.
- **B)** Astar ıstampalarına burun ve yön çentiği açılması gereksizdir.
- **C)** Ponteriz işareti ayna-dil, kuşak, yüz ve astar ıstampalarında gösterilmelidir.
- **D)** Model ölçüleri kalıp numaralarına göre farklılık gösterir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konulara geri dönerek tekrar inceleyiniz. Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz bir sonraki modüle geçiniz.

UYGULAMALI TEST (YETERLİK ÖLÇME)

Termoplastik ve derin havuzlu bir tabanı kalıba çekilmiş olan bir saya ile birleştirme için gerekli olan işlemleri fora ve mekval dikişlerini de kullanarak tekniğine uygun yapınız.

Değerlendirme Kriterleri		**Evet**	**Hayır**
1.	Modele uygun kalıp seçtiniz mi?		
2.	Kalıp üzerinde temel işaret ve çizgileri ölçülere göre belirlediniz mi?		
3.	Kalıp üzerine modeli, ölçülere uygun çizdiniz mi?		
4.	Dış, iç, ara ve standart formu hatasız çıkarttınız mı?		
5.	Standart forma monte payı vererek model çizgilerini çizdikten sonra kanal açtınız mı?		
6.	Yüz ıstampasını hatasız çıkartarak ayna kısmına 5 mm çatı payını verdiniz mi?		
7.	Yüz ıstampasında fileto, kuşak ve kıyılık için kanal açıp ponteriz ve orta eksen noktalarını deldiniz mi?		
8.	Yüz ıstampalarında iç ve dış ayna, tarak ve kamara çizgilerini doğru yaptınız mı?		
9.	Ayna-dil ıstampasına kampreyi hatasız verdiniz mi?		
10.	Ayna-dil ıstampasına 5 mm çatı ve 10 mm fitil saraç payı verdiniz mi?		
11.	Ayna-dil ıstampasında burun kısmını orta ekseni delerek işaretlediniz mi?		
12.	Kuşak ve kuşak havuzu ıstampalarını hatasız çıkarttınız mı?		
13.	Kıyılık ve fileto ıstampasını ölçülere göre çıkarttınız mı?		
14.	Astar ıstampaları için standart formu ölçülere ve şekline uygun hazırladınız mı?		
15.	Yüz astarını ön ortasında bozukluk yapmadan yüz astarı çizgisine göre çıkarttınız mı?		
16.	Yüz astarının dil kısmına 10 mm bindirme payı verdiniz mi?		
17.	Gamba ıstampasını hatasız çıkartarak bindirme payı verdiniz mi?		
18.	Dil astarını hatasız çıkarttınız mı?		
19.	Dil astarının çevresine 6 mm ara işi payı verdiniz mi?		
20.	Çoraplık astarı ıstampasını astar arka bolluk alma çizgisinden çıkarttınız mı?		
21.	Çoraplık astarına 10 mm bindirme payı verdiniz mi?		
22.	Yüz ve çoraplık astarı ıstampalarında monte payından 5 mm kısaltma yaptınız mı?		
23.	Yüz ve astar ıstampalarında bindirme paylarına kanal ve bindirme çentiği, burun ve yön çentikleri açtınız mı?		

24.	Dış, iç, ara, standart form ile yüz ve astar ıstampalarına tanımlama bilgilerini eksiksiz yazdınız mı?		
25.	Yüz ve astar ıstampalarını standart form üzerinde kontrol ettiniz mi?		
26.	İstenilen nitelikte ıstampalar çıkarttınız mı?		

- **Aynı modeli 43 numara farklı bir mokasen kalıbı üzerine uygulayınız.**

Not: Bu uygulamayı yapabilmek için öğrenme faaliyetlerinde yaptığınız uygulamaları tekrar gözden geçiriniz.

Yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendirme kriterlerine göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsinin “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz, bir sonraki modüle geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1.	D
2.	Y
3.	D
4.	D
5.	Y
6.	D
7.	D
8.	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1.	Y
2.	Y
3.	Y
4.	D
5.	D
6.	Y
7.	Y
8.	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-3'ÜN CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1.	Y
2.	D
3.	Y
4.	Y
5.	Y
6.	Y
7.	Y
8.	D

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

Sorular	Cevaplar
1.	D
2.	D
3.	C
4.	D
5.	C
6.	D
7.	A
8.	A
9.	D
10.	D

KAYNAKLAR

- BİLEKE Altan, **Istampa Notları**.
- SÜRENKÖK, Ruhi, **Ayakkabı Öğreniyorum Cilt 1 ve Cilt 4**, İzmir, 1993.
- SÜRENKÖK, Ruhi, **Ayakkabıda Istampa ve Kampile Olayı Cilt–4**, İzmir, 1994.
- KASTAN, Cengiz, **Modern Yöntemle Stampa Çıkarma**, İstanbul, 1997.
- Sharp, Michael H. **The Pattern Cutter's Handbook**, SATRA, 1994.
- Patrick H. J. **Modern Pattern Cutting and Design**, England, 1983.
- http://www.zappos.com